

373.2:37.015.311(082)

Ф79

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Кривий Ріг

11–12 жовтня 2012 року

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ І СІМ'Ї У ТРУДОВОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ

Трудове виховання є важливим процесом формування у дітей трудових навичок і вмінь, поваги до праці дорослих, звички до трудової діяльності. Педагоги наголошують на тому, що саме в праці розвиваються здібності людини, формується її світогляд і моральне обличчя.

Я. Коменський порівнював дошкільників із мурашками, які мали бути постійно зайняті якоюсь справою. К. Ушинський говорив про те, що виховання повинно безупинно, з одного боку, відкрити вихованцеві можливість знайти собі корисну працю у світі, а з другого – викликати у нього невтомне бажання праці.

Р. Буре поділив колективну працю на такі види: праця поруч, спільна й загальна праця. Усі три форми організації праці ми можемо побачити у життєдіяльності дітей у дитячому садку. Провідною формою організації праці дітей є доручення. Дослідники, зокрема Є. Климов, О. Кононко, Н. Ляшова, О. Солодухова, В. Тютюнник, визначають три основні форми праці: споживча, виробнича і творча.

Г. Беленька в роботі «Зростання дошкільника в праці» за змістом діяльності щодо виконання доручень поділяє їх на: доручення допомагати малюкам (для старших дітей); побутові доручення; доручення-прохання дорослих; доручення, які пов'язані з роботою в куточку живої природи, на земельній ділянці дитячого садка; доручення, які пов'язані з участю в іграх, із використанням іграшок [1, с. 73].

Види доручень за ступенем складності бувають складні та прості, за тривалістю – короткочасні, епізодичні та тривалі; за характером організації дітей – індивідуальні та групові. Звісно, дошкільнятам не можна давати складні завдання, вони повинні бути короткочасними й зрозумілими (наприклад, зірвати листочок, принести книжку й т. ін.). А вже коли дитина дорослішає, вона розуміє більш складні завдання.

Таким чином, виконання доручень виховує в дошкільнят самостійність, відповідальність. А вже виконання групових доручень привчає дітей до співробітництва з іншими, уміння слухати й виконувати поставлені завдання, допомагати одне одному.

У дошкільній педагогіці виокремлюють такі форми організації трудової діяльності, як чергування (виховує вміння взаємодії з колективом, працелюбність і т. ін.); спільну трудову діяльність, яка можлива у старшому віці (об'єднує всіх дітей групи і може бути колективною, наприклад, прибирання кімнати).

Дослідники подають такі види колективної праці, як праця поруч (завдяки цьому діти можуть допомагати одне одному); загальна праця (характеризується спільною метою й результатом); спільна праця (коли під керівництвом вихователя діти попередньо обговорюють зміст і послідовність дій).

Сім'я і дитячий навчальний заклад постійно перебувають у тісній взаємодії. Учені-педагоги вводять таке поняття, як «інтерактивний» (з англійської «взаємодіючий»). Саме завдяки інтерактивному навчанню батьки вчаться бути чуйними, відповідальними, приймати продумані рішення. Завдяки повчальним іграм, батьківським тренінгам, святам батьки вчаться на практиці вихованню дітей. Часто можна зустріти батьків, які бояться давати виконувати малюкам посильні завдання, роблячи все за них, тим самим не розвиваючи соціально активну особистість.

Єдність вимог, систематична робота дитячого садка і сім'ї в організації праці дітей, наступність у цій роботі є найефективнішим засобом у розв'язанні завдань трудового виховання.

Роботу з сім'ями дошкільників потрібно організовувати за принципом паралельності впливу ДНЗ і сім'ї на дітей. Цей принцип потрібно розуміти як єдність вимог, прийомів навчання трудових дій, змісту праці дітей; взаємодоповнення впливу дошкільного закладу й сім'ї на дітей. Життя дитини і в дитячому садку, і в сім'ї має великі можливості для залучення її до праці, що спрямована на задоволення потреб колективу. Але зміст праці є різним, і це відбивається на формуванні різних трудових навичок у дошкільників. Трудове виховання сприяє єдності морального, розумового, естетичного й психологічного розвитку дітей, формування почуттів, за допомогою яких і розвиваються трудові навички і звички.

Отже, сьогодні необхідно повернути працю дитини в систему навчально-виховної роботи як у дошкільних навчальних закладах, так і вдома, виховувати позитивне ставлення до власної трудової діяльності і професій дорослих, оскільки все це несе в собі суспільне значення праці як необхідної умови життєдіяльності особистості. Якщо систематично спільно працювати дошкільному навчальному закладу і сім'ї з питань трудового виховання, то діти будуть добрішими, працьовитішими, добре фізично розвинутими, будуть мати гарне здоров'я, поважатимуть працю інших.

Література

- 1.Беленька Г. Зростання дошкільника в праці / Г. Беленька. – К. : Шкільний світ, 2010. – 107 с.
- 2.Беленька Г. Трудове виховання дітей дошкільного віку як педагогічна проблема сучасності / Г. Беленька // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – № 1. – С. 4–13.
- 3.Сергеева Д. В. Воспитание детей дошкольного возраста в процессе трудовой деятельности / Д. В. Сергеева. – М. : Просвещение, 1987. – 186 с.